

UNIwersytet
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

PRAWO CYWILNE

r.pr. Karol Magoń
Okręgowa Izba Radców Prawnych w Krakowie
Katedra Prawa Cywilnego i Gospodarczego
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

- Stanowi trzon prawa prywatnego
- to gałąź prawa obejmująca przepisy, które regulują majątkowe i niemajątkowe stosunki prawne między osobami fizycznymi i prawnymi (oraz 33[1] k.c.)

- stosunek społeczny uregulowany przez prawo cywilne
- strony tego stosunku są wobec siebie formalnie równe (równorzędne)
- **ELEMENTAMI** stosunku cywilnoprawnego są:
 - **podmiot** stosunku,
 - **przedmiot** stosunku,
 - **uprawnienia oraz obowiązki**, które składają się na **treść** stosunku

PODMIOTAMI STOSUNKU CYWILNOPRAWNEGO mogą być:

- osoby fizyczne,
- osoby prawne,
- Jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej (tzw. osoby prawne ułomne, ustawowe, niepełne)

W każdym stosunku prawnym muszą występować co najmniej dwa podmioty

PRZEDMIOTEM stosunku cywilnoprawnego jest to wszystko, na co są skierowane uprawnienia i obowiązki podmiotów tego stosunku.

- **TREŚCIĄ STOSUNKU** cywilnoprawnego są **uprawnienia i obowiązki** podmiotów tego stosunku, tzn. po jednej stronie jest **prawo podmiotowe**, po drugiej odpowiadający mu obowiązek.

Stosunki cywilnoprawne mogą być

- **PROSTE** (jedna strona jest uprawniona a druga zobowiązana)
- **ZŁOŻONE**, (obie strony są zarazem uprawnione i zobowiązane)

SYSTEMTYKA PRAWA CYWILNEGO

- Podstawowym źródłem prawa cywilnego jest **Kodeks cywilny** – ustawa z 23 kwietnia 1964 r.

- 4 księgi w k.c. to 4 działy prawa cywilnego:
 - **Część ogólna**
 - **Prawo rzeczowe**
 - **Zobowiązania**
 - **Spadki**

- Inne działy to
 - Prawo rodzinne i opiekuńcze
 - Prawo na dobrach niematerialnych (własności intelektualnej)
 - Prawo spółdzielcze
 - Prawo handlowe
 - Prawo prywatne międzynarodowe

- ✘ **Część ogólna** – obejmuje instytucje i zasady wspólne dla całego prawa cywilnego (podmioty, przedmiot i czynności prawne, terminy, przedawnienie)
- ✘ **Prawo rzeczowe** – ujmuje normy, które wyznaczają bezwzględne prawa podmiotowe (skuteczne wobec wszystkich), a odnoszące się do rzeczy
- ✘ **Prawo zobowiązań** – zawiera normy regulujące prawa majątkowe o charakterze względnym, skuteczne wobec indywidualnie oznaczonych podmiotów
- ✘ **Prawo spadkowe** – reguluje przejście majątku osoby zmarłej na inne podmioty
- ✘ **Prawo rodzinne** – reguluje stosunki prawne między małżonkami, rodzicami i dziećmi oraz innymi krewnymi oraz powinowatymi a także instytucję opieki

ZASADY PRAWA CYWILNEGO

- ✘ ochrony jednostki ludzkiej,
- ✘ równości i równorzędności podmiotów (kontradyktoryjność)
- ✘ autonomii woli (swoboda umów)
- ✘ ochrony mienia
- ✘ ochrony dobrej wiary
- ✘ sądowej ochrony praw

PRAWA PODMIOTOWE

Prawo podmiotowe

- służy w prawie cywilnym do opisanie sytuacji prawnej jednego podmiotu względem innego lub innych podmiotów prawa (zawsze elementem **treści stosunku** cywilnoprawnego)
- jest to przyznana i zabezpieczona przez normę prawną oraz wynikającą z danego stosunku cywilnoprawnego pewna **sfera możliwości postępowania** w określony sposób.
- wyznaczone jest **normami prawnymi**, które przyznają oraz zabezpieczają jego realizację

Prawo podmiotowe

- ✘ służy ochronie **interesów** podmiotów prawa cywilnego.
- ✘ nie ma prawa podmiotowego ten, komu przysługują **kompetencje do działania wyłącznie w cudzym interesie** (pełnomocnik, kurator, opiekun)
- ✘ może przysługiwać osobom niezdolnym do podejmowania jakichkolwiek świadomych decyzji

Wyróżniamy:

- prawa podmiotowe **bezpośrednie**,
- **roszczenia**,
- prawa podmiotowe **kształtujące**

Prawa podmiotowe bezpośrednie

Umożliwiają podmiotowi uprawnionemu wykonywanie przysługujących mu praw w sposób **BEZPOŚREDNI**, tzn. **z wyłączeniem udziału innych osób**.

Na innych osobach ciąży obowiązek takiego zachowania się, które nie wkracza w sferę działania dla tego podmiotu zastrzeżoną, np.:

- + prawo własności i inne prawa rzeczowe
- + prawa osobiste,

Uprawnienie, polegające na tym, że indywidualnie oznaczona osoba ma obowiązek wykonać świadczenie na rzecz oznaczonego uprawnionego, a więc że uprawniony może żądać, aby zachowała się ona w ściśle określony sposób.

Polegają na tym, że uprawniony może poprzez własne działanie (niezależnie od działania drugiej strony stosunku prawnego) doprowadzić do powstania, zmiany lub ustania stosunku prawnego.

INNE KLASYFIKACJE PRAW PODMIOTOWYCH:

- ✘ prawa bezwzględne i względne,
- ✘ prawa akcesoryjne, związane i samoistne
- ✘ prawa tymczasowe – ekspektatywy.
- ✘ prawa majątkowe i niemajątkowe,
- ✘ prawa zbywalne i niezbywalne,

PRAWA PODMIOTOWE BEZWZGLEDNE - prawa skuteczne względem każdej osoby, czyli wobec wszystkich. Prawom tym odpowiadają obowiązki nieograniczonej liczby osób, sprowadzające się do nienaruszania wyznaczonej przez normę prawną wyłącznej sfery działania uprawnionego.

PRAWA PODMIOTOWE WZGLEDNE - takie prawa, które są skuteczne jedynie względem określonego podmiotu lub grupy określonych podmiotów, czy określonych stron stosunku cywilnoprawnego

PODMIOTY PRAWA CYWILNEGO

Podmiotowość prawna (zdolność prawna, do bycia podmiotem praw i obowiązków):

- Każdy człowiek od urodzenia do śmierci
- Warunkowo „nasciturus”: dziecko już od poczęcia, pod warunkiem, że urodzi się żywe

Zdolność do czynności prawnych (możliwość nabywania praw i zaciągania zobowiązań własnym działaniem)

Z PUNKTU WIDZENIA ZDOLNOŚCI DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH WYRÓŻNIAMY TRZY KATEGORIE OSÓB FIZ:

- Osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych
- Osoby nie mające zdolności do czynności prawnych
- Osoby o ograniczonej zdolności do czynności prawnych

nabywa się ją z chwilą uzyskania pełnoletności
(lub poprzez zawarcie małżeństwa – kobieta powyżej
lat 16)

- osoby takie mogą zawierać wszystkie umowy, w pełni rozporządzać swoim majątkiem są całkowicie odpowiedzialne za swoje działania

BRAK ZDOLNOŚCI DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH

osoba, która nie ukończyła 13 lat oraz osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, jeśli na skutek choroby psychicznej niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa i narkomanii, **nie jest w stanie kierować swoim postępowaniem.**

Art. 14 k.c.

§ 1. Czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest **nieważna**.

§ 2. Jednakże gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się **ważna z chwilą jej wykonania**, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych

- **Osoba mająca ograniczoną zdolność do czynności prawnych może dokonywać czynności prawnych ale do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego. (rodzica, kuratora) ,(może więc przyjąć darowiznę)**
- Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego.

- ✘ Ważność umowy, która została zawarta **przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych bez wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego**, zależy od potwierdzenia umowy przez tego przedstawiciela.
(czynność prawna niezupełna, kulejąca – tzw. **bezskuteczność zawieszona**)

Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może sama potwierdzić umowę **po uzyskaniu pełnej zdolności do czynności prawnych.**

WAŻNE

- ✘ Strona, która zawarła umowę z osobą ograniczoną w zdolności do czynności prawnych, nie może powoływać się na brak zgody jej przedstawiciela ustawowego.
- ✘ **Może jednak wyznaczyć temu przedstawicielowi odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu**

Kazus 1

Dwunastoletnia, nieco gapowata, Zosia weszła do sklepu i poprosiła o paczkę czekoladek. Sprzedawca spełnił jej żądanie, ale cena, którą zapłaciła pięciokrotnie przewyższała kwotę na opakowaniu.

Czy została zawarta ważna umowa sprzedaży? Co gdyby Zosia miała 14 lat?

Kazus 2

Kazimiera W. (lat 70) od 10 lat cierpi na nieuleczalną chorobę nowotworową. Jedynym rozwiązaniem są mocno uzależniające regularne dawki środków przeciwbólowych, powodujące silna zaburzenia psychiczne wyłączające świadomość. Widząc to najbliżsi wystąpili do sądu z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie.

Jakie orzeczenie wyda sąd? (art. 13 czy art. 6 k.c.)

Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej

Osobami prawnymi są:

- Skarb Państwa
- jednostki samorządu terytorialnego
- jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną np. stowarzyszenia, spółki kapitałowe, fundacje, przedsiębiorstwa państwowe spółdzielnie

Powstanie, ustrój i ustanie osób prawnych określają właściwe przepisy; w wypadkach i w zakresie w przepisach tych przewidzianych organizację i sposób działania osoby prawnej reguluje także jej statut. (art. 35 kc)

Osobowość prawną uzyskuje się:

- + z chwilą wpisu do właściwego rejestru,
- + wprost z mocy ustawy – ANR, PAN, itd.

Osoby prawne mają

- ✘ pełną zdolność prawną (są podmiotami praw i obowiązków)
- ✘ pełną zdolność do czynności prawnych (zdolność do wywoływania swoimi działaniami skutków prawnych)
- ✘ **Osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie (Art. 38 kc)**

- Organ składa się z osób fizycznych, które zgodnie z przepisami określającymi ustrój danej osoby prawnej ją reprezentują. Organ osoby prawnej (inaczej niż przedstawiciel) **nie jest podmiotem stosunków prawnych**, a podmiotem tym jest sama osoba prawna.
- Czynność prawna dokonana przez osoby fizyczne wchodzące w skład organu osoby prawnej, **ale z przekroczeniem jego kompetencji**, nie może wywołać skutku dla tej osoby (prawnej) i jako sprzeczna z art. 38 **jest nieważna**

- ✘ Art. 39. § 1. **Kto jako organ osoby prawnej zawarł umowę w jej imieniu nie będąc jej organem albo przekraczając zakres umocowania takiego organu**, obowiązany jest do zwrotu tego, co otrzymał od drugiej strony w wykonaniu umowy, oraz do naprawienia szkody, którą druga strona poniosła przez to, że zawarła umowę **nie wiedząc o braku umocowania**.

WAŻNE

- ✘ **INACZEJ niż w art. 103 kc dotyczącego przekroczenia umocowania nie ma możliwości potwierdzenia czynności**
- ✘ nie jest więc możliwa konwalidacja czynności prawnej poprzez potwierdzenie przez organ do tego uprawniony

- Należy dokładnie weryfikować zasady reprezentacji i dokładnie sprawdzać KRS
- **Żaden przepis prawa nie stanowi, iż do reprezentowania osoby prawnej uprawnione są tylko te osoby, które w takim charakterze figurują w Krajowym Rejestrze Sądowym.**
- Domniemywa się, że dane wpisane do Rejestru są prawdziwe (art. 17. 1 ustawy o KRS)
- **Czynność prawna dokonana z osobą wpisaną jako uprawniona do reprezentowania osoby prawnej w KRS wiąże co do zasady tę osobę, mimo że w rzeczywistości osoba ta utraciła funkcję.**

- Państwo występuje w stosunkach cywilnoprawnych (**dominium a nie imperium**) jako równoprawny podmiot praw i obowiązków (Skarb Państwa)
- Skarb Państwa jest w stosunkach cywilnoprawnych podmiotem praw i obowiązków, które dotyczą **mienia państwowego nie należącego do innych państwowych osób prawnych.**
- własność i inne prawa majątkowe stanowiące mienie państwowe **przysługują Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym**

SKARB PAŃSTWA

- ✘ Skarb Państwa jest jedyną osobą prawną **niemającą organów** (podobnie siedziby). Ma on jedynie swoją strukturę organizacyjną, która w obrocie cywilnoprawnym, a także przy czynnościach procesowych występuje pod postacią tzw. *stationes fisci*
- ✘ Każda czynność cywilnoprawna państwowej jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej jest *de iure civili* czynnością Skarbu Państwa. Jednostki te bowiem działają na rachunek Skarbu Państwa i wynikające z takiego działania przysporzenie majątkowe następuje zawsze na jego rzecz

Status prawy JST regulują:

- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym
- Ustawa 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa

- kompetencja do reprezentowania jst w sprawach gospodarki nieruchomościami przyznana jest organom wykonawczym
- **Obejmuje to czynności prawne lub czynności procesowe podejmowane na rzecz lub w interesie jednostek samorządu terytorialnego**
- zarówno w u.g.n. jak i w innych ustawach przewiduje się szereg wyjątków.

Zakres zagadnień:

- × Prywatne osoby prawne
- × Przedsiębiorca
- × Firma
- × Prokura i pełnomocnictwo
- × Spółki prawa handlowego

- **Osoby prawne**
 - **Spółki kapitałowe prawa handlowego**
 - ✗ Spółka akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
 - Spółdzielnie
 - Fundacje
 - Stowarzyszenia
- **Jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej**
 - **Spółki osobowe prawa handlowego**
 - Spółka jawna,
 - spółka komandytowa,
 - spółka partnerska,
 - spółka komandytowo akcyjna)
 - **Spółki kapitałowe w organizacji**
 - **Wspólnota mieszkaniowa**

Art. 43¹ k.c. - Przedsiębiorcą jest

- * osoba fizyczna,
- * osoba prawna i
- * jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1

prowadząca we własnym imieniu działalność
gospodarczą lub zawodową.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej

Art. 4. 1. Przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą

- ✘ Art. 2 Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły

- Przedsiębiorca działa pod firmą
- firma jest oznaczeniem przedsiębiorcy jako podmiotu prawa, pod którą występuje w obrocie prawnym
- Firmę ujawnia się we właściwym rejestrze,

ELEMENTY FIRMY

1. **rdzeń lub korpus** (zależy od typu przedsiębiorcy)
 - + osoba fizyczna – imię i nazwisko tej osoby
 - + spółka jawna- nazwiska lub nazwy jednego lub kilku wspólników
 - + spółka komandytowa i komandytowo akcyjna – nazwiska lub nazwy jednego lub kilku komplementariuszy
 - + spółka partnerska – nazwiska jednego lub kilku partnerów
 - + osoba prawna – **dowolna nazwa**
2. **dodatkowe oznaczenia obowiązkowe** - powinny określać formę prawną osoby prawnej
3. **nieobowiązkowe oznaczenia dodatkowe**

ZASADY FIRMY

- ✘ **jedności** - przedsiębiorca może używać tylko jednej firmy
- ✘ **prawdziwości** - firma powinna być zgodna z rzeczywistym stanem faktycznym i prawnym
- ✘ **jawności** - obowiązek zgłoszenia firmy do rejestru oraz podania brzmienia firmy do powszechnej wiadomości
- ✘ **ciągłości** - polega na dopuszczalności dalszego zachowania dotychczasowej firmy w określonych sytuacjach, które według reguł ogólnych spowodowałyby konieczność uaktualnienia brzmienia firmy
- ✘ **wyłączności** - każda nowa firma powinna odróżniać się dostatecznie od firm innych przedsiębiorców prowadzących działalność **na tym samym rynku**

Art. 43¹⁰ k.c.

- ✘ Przedsiębiorca, którego prawo do firmy zostało zagrożone cudzym działaniem, **może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.**
- ✘ W razie dokonanego naruszenia może on także żądać usunięcia jego skutków, złożenia oświadczenia lub oświadczeń w odpowiedniej treści i formie, naprawienia na zasadach ogólnych szkody majątkowej lub wydania korzyści uzyskanej przez osobę, która dopuściła się naruszenia.

✘ Art. 5 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Czynem nieuczciwej konkurencji jest takie **oznaczenie przedsiębiorstwa**, które może wprowadzić klientów w błąd co do jego tożsamości, przez używanie firmy, nazwy, godła, skrótu literowego lub innego charakterystycznego symbolu wcześniej używanego, zgodnie z prawem, do oznaczenia innego przedsiębiorstwa.

- ✘ **Art. 6 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji**
- ✘ **Jeżeli oznaczenie przedsiębiorstwa nazwiskiem przedsiębiorcy może wprowadzić klientów w błąd co do tożsamości z innym przedsiębiorstwem, które wcześniej używało podobnego oznaczenia, przedsiębiorca ten powinien podjąć środki mające na celu usunięcie niebezpieczeństwa wprowadzenia w błąd osób trzecich.**
- ✘ **takim środkiem może być: wypisanie całego imienia, dodanie oznaczenia siedziby lub roku założenia, jak również dokonanie pewnych zmian graficznych**

- 1.** W razie dokonania czynu nieuczciwej konkurencji, przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać:
- 1)** zaniechania niedozwolonych działań,
 - 2)** usunięcia skutków niedozwolonych działań,
 - 3)** złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie,
 - 4)** naprawienia wyrządzonej szkody, na zasadach ogólnych,
 - 5)** wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści, na zasadach ogólnych,
 - 6)** zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny.

FIRMA A ZNAK TOWAROWY

- znakiem towarowym może być każde oznaczenie, które można przedstawić w sposób graficzny jeżeli oznaczenie takie nadaje się do rozróżniania towarów jednego przedsiębiorstwa od innego
- Na znak towarowy może być udzielone prawo ochronne
- Przez uzyskanie prawa ochronnego **przedsiębiorca** nabywa prawo do wyłącznego używania znaku towarowego w sposób zarobkowy lub zawodowy.

- ✘ czas trwania prawa ochronnego na znak towarowy wynosi 10 lat od daty zgłoszenia znaku towarowego w Urzędzie Patentowym.
- ✘ Prawo ochronne na znak towarowy może zostać, na wniosek uprawnionego, przedłużone dla wszystkich lub części towarów, na kolejne okresy dziesięcioletnie

PRZEDMIOT PRAWA CYWILNEGO

Art. 44 k.c.: Mieniem jest własność i inne prawa majątkowe”

Rzeczy („tylko przedmioty materialne”):

- ✘ Ruchome
- ✘ Nieruchomości (art. 46 k.c.)

Części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności.

PRZEDMIOTEM STOSUNKÓW CYWILNOPRAWNYCH SĄ RÓŻNE DOBRA, POGRUPOWANE W RÓŻNYCH PRZEPISACH PRAWA CYWILNEGO W PEWNE KLASY PRZEDMIOTÓW:

- **Rzeczy** – to przedmioty będące : a) materialną częścią przyrody, b) występujące w stanie naturalnym lub przetworzonym, c) przedstawiające wartość majątkową, d) na tyle wyodrębnione, że w stosunkach gospodarczych mogą być traktowane samodzielnie
- **Przedmioty inne niż rzeczy** czyli przedmioty materialne nie będące rzeczami, wśród nich ciecze, gazy, kopaliny, zwierzęta w stanie wolnym
- **Różne postacie energii**
- **Dobra niematerialne** (dobra intelektualne i dobra osobiste)
- **Pieniądze** jako kategoria ekonomiczna nie są rzeczami; jest natomiast rzeczą ruchomą konkretny pieniądź mający jedynie wartość numizmatyczną. Pieniądzem jest wszystko co w obrocie może pełnić funkcję miernika wartości i pozwala na umarzanie zobowiązań
- **Papiery wartościowe** to dokumenty, które stanowią potwierdzenie istnienia pewnych praw majątkowych i podstawę do wykonywania tych praw. Są to między innymi akcje, obligacje, czeki, weksle, listy zastawne, książeczki oszczędnościowe itp.
- **Zorganizowane kompleksy majątkowe jak przedsiębiorstwa** (czyli zespół składników materialnych i niematerialnych stanowiących pewien zorganizowany kompleks i przeznaczonych do realizacji określonych zadań gospodarczych) i gospodarstwa rolne (to grunty rolne wraz z gruntami leśnymi budynkami lub ich częściami urządzeniami i inwentarzem oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego)

Zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej. Obejmuje ono w szczególności:

- 1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa);
- 2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości;
- 3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych;
- 4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne;
- 5) koncesje, licencje i zezwolenia;
- 6) patenty i inne prawa własności przemysłowej;
- 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne;
- 8) tajemnice przedsiębiorstwa;
- 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Art. 55 [2] k.c.:

Czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych.

Art. 55 [4] k.c.:

Nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest **odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą** za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, chyba że w chwili nabycia nie wiedział o tych zobowiązaniach, mimo zachowania należytej staranności. Odpowiedzialność nabywcy ogranicza się do wartości nabytego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzyciela. Odpowiedzialności tej nie można bez zgody wierzyciela wyłączyć ani ograniczyć.

CZYNNOŚCI PRAWNE

to takie czynności podmiotów prawa (działania lub zaniechania), których dokonanie powoduje konsekwencje prawne. Jedynym elementem koniecznym dla dokonania czynności prawnej jest **oświadczenie woli**

Oświadczenie woli:

Zachowanie może być uznane za oświadczenie woli, jeżeli:

- Jest zrozumiałe i da się ustalić jego sens
- Nie jest wymuszone
- Jest złożone na serio

- ✘ Brak świadomości lub swobody
- ✘ Pozorność
- ✘ Błąd
- ✘ Groźba

Tryby zawierania umów

1. Oferta i jej przyjęcie (negocjacje)
2. Przetarg
3. Aukcja

1. Oświadczenie woli jednej strony (art. 60 i 61 k.c.)
2. Skierowane do drugiej strony (oblata)
3. Wskazujące na chęć zawarcia umowy
4. Określające wszelkie istotne elementy umowy

Związanie ofertą:

Zaczyna wiązać:

- termin w ofercie
- „gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.” (art. 61 k.c.)
- (w postaci elektronicznej): „jeżeli druga strona niezwłocznie potwierdzi jej otrzymanie” (art. 66[1] § 1 k.c.)

Oferta przestaje wiązać:

- termin oznaczony w ofercie
- złożone drugiej os. lub za pomocą środków bezpośredniego komunikowania – „gdy nie zostanie przyjęte niezwłocznie”
- w inny sposób – „z upływem czasu, w którym składający ofertę mógł w zwykłym toku czynności otrzymać odpowiedź wysłaną bez nieuzasadnionego opóźnienia”

Spóźnione przyjęcie oferty

Odwołalność oferty

Sposoby przyjęcia oferty

1. Proste – oblat oświadcza wolę zawarcia umowy o treści tożsamej z ofertą (wyraźnie lub dorozumienie)
2. Przez przystąpienie do wykonania umowy (gdy wg zwyczaju lub oferty akcept nie jest wymagany)
3. Modyfikujące – przyjęcie oferty zawiera zmiany lub uzupełnienia
4. Milczące

1. Przyjęcie oferty z zastrzeżeniem zmian

- zmiany „niezmieniające istotnie treści oferty”
- z treści oferty nie wynika zakaz zmian
- brak niezwłocznego sprzeciwu oferenta
- oblat nie uzależnił zmiany od zgody oferenta lub uzależnił i zgodę uzyskał

2. Dorozumiały akcept (art. 68[2] k.c.)

„brak niezwłocznej odpowiedzi poczytuje się za przyjęcie oferty”

- stałe stosunki gospodarcze
- oferta w ramach swej działalności

- ✦ Wzorce umowne (384 i n. k.c.)
- ✦ Klauzule abuzywne (385[1] k.c.)
- ✦ Umowy zawierane na odległość
 - Obowiązki informacyjne
 - Prawo odstąpienia (14/30 dni od pisemnego potwierdzenia)

Ustawa z 30 maja 2015 r. o prawach konsumenta (Dz.U. 2014, poz. 827 ze zm.)

Kazus 3

- ✦ Anna znalazła pod drzwiami ulotkę reklamową zawierającą opis produktów inwestycyjnych jednego z banków. W kilka tygodni po otrzymaniu ulotki (12 luty 2010 r.) zadzwoniła pod podany numer telefonu potwierdzając chęć nabycia oferowanego produktu. Osoba przyjmująca zlecenia poinformowała o bieżących, mniej korzystnych warunkach oferty. Anna nie zaakceptowała warunków powołując się na treść ulotki oraz domagając się zawarcia umowy. Oglądając dokładnie ulotkę zauważyła napis „oferta ważna do 10 lutego 2010 r.”

PEŁNOMOCNICTWO I PROKURA

- ✘ Osoby mogą dokonywać czynności prawnych osobiście lub poprzez przedstawicieli
- ✘ Czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania **pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego**

Umocowanie do działania w cudzym

imieniu może opierać się

+ na sławie (przebiegawczo-
ustawowo)

Pełnomocnictwo:

- + **ogólne** - obejmuje umocowanie do czynności zwykłego zarządu
 - + **rodzajowe** - do czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu
 - + **do poszczególnej czynności.**
-
- Forma jak dla czynności prawnej
 - ogólne pod rygorem nieważności udzielane na piśmie

 - ograniczona zdolności do czynności prawnych pełnomocnika nie ma wpływu na ważność czynności dokonanej przez niego w imieniu mocodawcy

- Pełnomocnictwo może być w każdym czasie odwołane, chyba że mocodawca zrzekł się odwołania pełnomocnictwa z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.
- Umocowanie wygasa ze śmiercią mocodawcy lub pełnomocnika, chyba że w pełnomocnictwie inaczej zastrzeżono z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.

- Jeżeli zawierający umowę jako **pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres**, ważność umowy zależy **od jej potwierdzenia przez osobę**, w której imieniu umowa została zawarta. Art. 103. § (bezskuteczność zawieszona)
- Druga strona może wyznaczyć osobie, w której imieniu umowa została zawarta, **odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu.**
- W braku potwierdzenia **ten, kto zawarł umowę w cudzym imieniu**, obowiązany jest do zwrotu tego, co otrzymał od drugiej strony w wykonaniu umowy, oraz do naprawienia szkody, którą druga strona poniosła przez to, że zawarła umowę nie wiedząc o braku umocowania lub o przekroczeniu jego zakresu.

Jeżeli pełnomocnik po wygaśnięciu umocowania dokona w imieniu mocodawcy czynności prawnej w granicach pierwotnego umocowania, czynność prawna jest ważna, chyba że druga strona o wygaśnięciu umocowania wiedziała lub z łatwością mogła się dowiedzieć. (**Art. 105.**)

- Pełnomocnik może ustanowić dla mocodawcy innych pełnomocników tylko wtedy, gdy umocowanie takie wynika z treści pełnomocnictwa, z ustawy lub ze stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa

- jest pełnomocnictwem szczególnego rodzaju
- udzielić ją może wyłącznie przedsiębiorca
- Udzielenie i wygaśnięcie prokury przedsiębiorca powinien zgłosić do rejestru przedsiębiorców.
- Zgłoszenie o udzieleniu prokury powinno określać jej rodzaj, a w przypadku prokury łącznej także sposób jej wykonywania

- Prokura powinna być pod rygorem nieważności udzielona na piśmie
- Prokurentem **może być wyłącznie osoba fizyczna** mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Ustanowienie prokury

- osoby , które mają prawo do prowadzenia praw spółki ustanawiają jednomyślnie uchwałą

Zakres prokury

- jest pełnomocnictwem, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i poza sądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa i reprezentowanie na zewnątrz
- nie można jej ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej
- Do zbycia przedsiębiorstwa, do dokonania czynności prawnej, na podstawie której następuje oddanie go do czasowego korzystania, **oraz do zbywania i obciążania nieruchomości jest wymagane pełnomocnictwo do poszczególnych czynności.**

Rodzaje prokury

- oddzielna (samoistna) - upoważnia do jednoosobowego działania
- łączna - konieczne jest współdziałanie dwóch lub więcej osób uprawnionych do łącznej reprezentacji podmiotu
- oddziałowa

Wygaśnięcie prokury:

- odwołanie (spółka jawna i partnerska – każdy wspólnik, spółka komandytowa- komplementariusz)
- wykreślenie przedsiębiorcy z rejestru
- upadłość
- otwarcie likwidacji
- śmierć prokurenta
- utrata zdolności do czynności prawnych prokurenta
- zrzeczenie się przez prokurenta

WŁASNOŚĆ I INNE PRAWA RZECZOWE

Przez własność należy rozumieć prawo do:

- ✘ Władania rzeczą (posiadania)
- ✘ Korzystania z rzeczy
- ✘ Rozporządzania rzeczą

Art. 140. W granicach określonych przez ustawy i zasady współzycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

Przez własność należy rozumieć prawo do:

- ✘ Władania rzeczą (posiadania)
- ✘ Korzystania z rzeczy
- ✘ Rozporządzania rzeczą

Art. 140. W granicach określonych przez ustawy i zasady współzycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

PRAWO WŁASNOŚCI JEST BEZWZGLĘDNYM PRAWEM PODMIOTOWYM

powstaje wtedy, gdy prawo własności do tej samej rzeczy należy do kilku osób. Wyróżniamy dwa typy współwłasności:

- **Współwłasność w częściach ułamkowych**
- **Współwłasność łączną**

- Użytkowanie
- Służebność (gruntowa i osobista)
- Zastaw (rejestrowy i zwykły)
- Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu (Ustawa z 15.12.2008 r. o spółdzielniach mieszkaniowych)
- Hipoteka

Jako charakterystyczne cechy praw rzeczowych ograniczonych wyróżnia się następujące:

- są skuteczne wobec wszystkich (*erga omnes*), co wynika z tego, że są to prawa rzeczowe,
- mają za przedmiot tylko rzeczy (wyjątkowo – prawa) i polegają na korzystaniu z rzeczy (z wyjątkiem zastawu i hipoteki),
- obowiązki właścicieli rzeczy, będące odpowiednikami (korelatami) uprawnień służących beneficjentom praw rzeczowych ograniczonych, mają naturę bierną i polegają tylko na znoszeniu (*pati*) i powstrzymaniu się od działań (*non facere*) naruszających prawa beneficjenta (z wyjątkiem ciężaru realnego, spółdzielczego prawa do lokalu i niektórych wyjątkowo ukształtowanych służebności).

Ograniczone prawa rzeczowe, których jednoczesnego wykonywania nie da się pogodzić, wykonuje się w określonej przepisami kolejności:

- prawo powstałe wcześniej ma pierwszeństwo przed prawem powstałym później (**pierwszeństwo zwykłe**),
- prawo wpisane do księgi wieczystej ma pierwszeństwo przed prawem niewpisanym (**pierwszeństwo wieczystoksięgowe**),
- prawo wpisane wcześniej ma pierwszeństwo przed prawem wpisanym później (**pierwszeństwo hipoteczne**).

Pierwszeństwo praw rzeczowych ograniczonych może zostać zmienione umową między uprawnionymi. Prawa rzeczowe ograniczone mogą (dla hipoteki wpis jest – co do zasady – konstytutywny) zostać wpisane do księgi wieczystej. Wtedy do ich przeniesienia lub zmiany ich treści oprócz umowy potrzebny jest wpis do tej księgi.

Prawo rzeczowe ograniczone może zostać zniesione umową stron. Wygasa na skutek zrzeczenia się przez uprawnionego, nabycia przez tę samą osobę własności obciążonej rzeczy i prawa rzeczowego ograniczonego (tzw. konfuzji), upływu czasu, na który prawo zostało ustanowione.

Nabywanie:

- Pierwotne
- Pochodne

Podstawa prawna przeniesienia własności:

- Czynność prawna
- *ex lege* (np. dziedziczenie, odłączenie pożytków, przetworzenie, przemilczenie, zawłaszczenie, znalezienie, zasiedzenie: **posiadanie samoistne, ciągłość posiadania, upływ terminu zasiedzenia, dobra wiara posiadacza**)
- Orzeczenie sądowe (np. wywłaszczenie, egzekucja sądowa)
- Decyzja administracyjna

I. Roszczenia petytoryjne (art. 222 k.c.):

1. Windykacyjne (*rei vindicatio*):

„Właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

1. Negatoryjne (*actio negatoria*):

„Przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń.

II. Roszczenia uzupełniające (224 – 231 k.c.):

- wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy
- zwrot pożytków
- naprawienie szkody z tytułu pogorszenia lub utraty rzeczy

III. roszczenia związane ze z wzniesieniem budowli na cudzym gruncie

- roszczenie posiadacza
- roszczenie właściciela

IV. Inne środki ochrony

- powództwo o ustalenie (189 k.p.c.)
- uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (10 k.w.i.h.)
- postępowanie rozgraniczeniowe (29-34 pr. geodezyjne i kartograf)

Roszczenie posesoryjne (art. 344 k.c.):

Przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło, przysługuje posiadaczowi **roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń**. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary posiadacza ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba że prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem.

Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od chwili naruszenia.

- Roszczenia nie są zależne ani od dobrej wiary ani od zgodnego z prawem posiadania.

ZOBOWIĄZANIA

jest stosunek cywilnoprawny zachodzący pomiędzy dwoma lub więcej osobami, gdzie jedna z nich – nazywana **wierzycielem (uprawnionym)** może żądać od drugiej – nazywanej **dłużnikiem (zobowiązany)** – spełnienia określonego świadczenia, czyli może żądać określonego zachowania się lub zaniechania działania przez dłużnika

Uprawnienie wierzyciela nazywamy **wierzytelnością**, a obowiązek dłużnika określamy jako **dług**. Stosunek łączący obie strony jest **stosunkiem zobowiązaniowym**

Źródła zobowiązań:

- 1. Czynność prawna** (jednostronna np. pełnomocnictwo lub wielostronna – umowa np. umowa darowizny)
- 2. Czyn niedozwolony** (delikt) - art. 415 i n. k.c.
- 3. Bezpodstawne wzbogacenie** - art. 405 k.c.
- 4. Orzeczenie sądowe**
- 5. Decyzja administracyjna**

jest aktem stanowienia treści stosunku prawnego przez strony. Jest to dwustronne, zgodne oświadczenie woli, mające na celu powstanie stosunku zobowiązaniowego

Przenoszące własność lub inne prawa

- umowa sprzedaży (sprzedawca, kupujący), umowa zamiany, umowa dostawy, umowa kontraktacji, umowa darowizny, umowa o przeniesienie praw autorskich, umowa licencyjna

Pozwalające na korzystanie z cudzych rzeczy

- umowa najmu (wynajmujący, najemca), umowa dzierżawy (wydzierżawiający, dzierżawca), umowa użyczenia, umowa leasingu, umowa czarteru statku morskiego

Pozwalające na korzystanie z cudzej pracy lub usług

- umowa zlecenia, umowa o dzieło, umowa agencyjna, umowa przechowania, umowa składu

Różne kryteria:

- konsensualne i realne
- zobowiązujące, rozporządzające i upoważniające
- odpłatne, nieodpłatne i wzajemne
- kauzalne i abstrakcyjne
- swobodnie negocjowane i adhezyjne
- długoterminowe i krótkoterminowe
- dwustronne i wielostronne

Rodzaje powiązań umów handlowych:

- umowa przedwstępna i umowa przyrzeczona
- umowa ramowa i umowy realizacyjne
- umowy wiązane

Umowa przedwstępna (art. 389)

Umowa, przez którą jedna ze stron lub obie zobowiązują się do zawarcia oznaczonej umowy (umowa przedwstępna), powinna określać istotne postanowienia umowy przyrzeczonej.

TERMIN ZAWARCIA – oznaczony lub:

Jeżeli termin, w ciągu którego ma być zawarta umowa przyrzeczona, nie został oznaczony, powinna ona być zawarta w odpowiednim terminie wyznaczonym przez stronę uprawnioną do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej. Jeżeli obie strony są uprawnione do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej i każda z nich wyznaczyła inny termin, strony wiążą termin wyznaczony przez stronę, która wcześniej złożyła stosowne oświadczenie. Jeżeli w ciągu roku od dnia zawarcia umowy przedwstępnej nie został wyznaczony termin do zawarcia umowy przyrzeczonej, nie można żądać jej zawarcia.

Umowa przedwstępna:

✘ o skutku słabszym (art. 390 § 1 k.c.):

Jeżeli strona zobowiązana do zawarcia umowy przyrzeczonej uchyła się od jej zawarcia, druga strona może żądać naprawienia szkody, którą poniosła przez to, że liczyła na zawarcie umowy przyrzeczonej. Strony mogą w umowie przedwstępnej odmiennie określić zakres odszkodowania.

✘ o skutku silniejszym (art. 390 § 2 k.c.):

Jednakże gdy umowa przedwstępna czyni zadość wymaganiom, od których zależy ważność umowy przyrzeczonej, w szczególności wymaganiom co do formy, strona uprawniona może dochodzić zawarcia umowy przyrzeczonej.
(art. 64 k.c., 1047 k.p.c.)

Porozumienie w sprawie warunków umów (niemiecka *Normenvertr ag*), ma za przedmiot warunki umów, które zostaną zawarte. Często stanowi element umowy ramowej. Jest to umowa nienazwana w świetle prawa polskiego.

Obejmuje najczęściej: **tryb zawarcia, form  zawarcia, prawa i obowiązki stron** w stosunku prawnym powoływanym do życia przez umowy wykonawcze (nie dotyczy natomiast wla ciwych świadczeń umów wykonawczych).

Zasady wykonywania umów

„Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego”

swoboda zawarcia lub niezawarcia umowy

swoboda treści

swoboda formy

swoboda doboru kontrahenta

Klauzule adaptacyjne:

1. Umowne (cenowe, podziału ryzyka, renegocjacyjne)
2. Ustawowe:
 - Duża klauzula *rebus sic stantibus* (art. 357 [1] k.c.)
 - Mała klauzula *rebus sic stantibus* (art. 358 [1] k.c.)

Art. 357¹ k.c.:

„Jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażąca stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Rozwiązując umowę sąd może w miarę potrzeby orzec o rozliczeniach stron, kierując się zasadami określonymi w zdaniu poprzedzającym”.

Przepis może być w postępowaniu stosowany tylko jako tzw. zarzut procesowy.

Mała klauzula *rebus sic stantibus*

Art. 358¹ k.c.:

„§ 1. Jeżeli przedmiotem zobowiązania od chwili jego powstania jest suma pieniężna, spełnienie świadczenia **następuje przez zapłatę sumy nominalnej**, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 2. Strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądz miernika wartości.

§ 3. W razie **istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania**, **sąd może** po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, **zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego**, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie.

§ 4. Z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego **nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo**, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa.

Różnice (357¹ k.c. a 358¹ k.c.):

1. Waloryzacja nie może prowadzić do wygaśnięcia stosunku prawnego (rozwiązania umowy);
2. Waloryzacja dotyczy wyłącznie świadczeń pieniężnych;
3. Z żądaniem waloryzacji sądowej nie może wystąpić przedsiębiorca;
4. Przesłanką żądania jest tylko „istotna zmiana siły nabywczej pieniądza”, nie zaś każda nadzwyczajna zmiana stosunków;
5. Zmiana siły nabywczej pieniądza musi nastąpić w stosunku do wszelkich dóbr, nie tylko w relacji do jednego dobra

Odstąpienie od umowy:

1. Zwłoka w wykonaniu świadczenia wzajemnego (art. 492 k.c.)
2. Niemożliwość świadczenia
3. Rękojmia za wady (art. 556 i n. k.c.)
4. Umowa zawarta na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa (ustawa o prawach konsumenta)
5. Umowne praw odstąpienia

Zwłoka w wykonaniu świadczenia:

*Art. 491 k.c. § 1. Jeżeli jedna ze stron dopuszcza się **zwłoki** w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może **wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin** do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do **odstąpienia** od umowy. Może również bądź bez wyznaczenia terminu dodatkowego, bądź też po jego bezskutecznym upływie żądać wykonania zobowiązania i naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.*

*Art. 492 k.c. Jeżeli uprawnienie do odstąpienia od umowy wzajemnej zostało zastrzeżone **na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie ściśle określonym**, strona uprawniona może w razie **zwłoki** drugiej strony odstąpić od umowy bez wyznaczenia terminu dodatkowego. To samo dotyczy wypadku, gdy **wykonanie zobowiązania przez jedną ze stron po terminie nie miałoby dla drugiej strony znaczenia** ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłóce.*

Art. 494 k.c. Strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy; może żądać nie tylko zwrotu tego, co świadczyła, lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.

Odstąpienie ≠ Wypowiedzenie ≠ Rozwiązanie ≠ Wygaśnięcie

Kara umowna (art. 484 par. 1)

Karę umowną można zastrzec jedynie na wypadek naruszenia zobowiązania do świadczenia niepieniężnego.

Uchwała składu 7 sędziów SN z 6 listopada 2003 r., III CZP 61/2003, OSNC 2004, nr 5, poz. 69), zasada prawna: *„zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody”*

Miarkowanie kary umownej:

- *Rażąco wygórowana*
- *Zobowiązanie wykonane w znacznej części*

PRAWO SPADKOWE

Prawo spadkowe dotyczy przejścia cywilnych praw majątkowych i obowiązków zmarłego na inne osoby

Spadek jest to ogół majątkowych praw i obowiązków zmarłego (spadkodawcy), który z chwilą jego śmierci przechodzi na inne osoby (spadkobierców)

Testament jest jednostronną czynnością prawną, dokonywaną tylko osobiście, na mocy której spadkodawca rozporządza majątkiem na wypadek śmierci

PRZESŁANKI WAŻNOŚCI TESTAMENTU:

- Sporządzenie go przez osobę mającą pełną zdolność do czynności prawnych
- Brak wad w oświadczeniu woli (czyli nie działanie pod wpływem błędu lub groźby)
- Sporządzenie testamentu w przewidzianej prawem formie
- Zgodność testamentu z prawem i zasadami współżycia społecznego

DOPUSZCZALNE SĄ TRZY FORMY TESTAMENTU:

- Testament własnoręczny (holograficzny)
- Testament notarialny
- Testament allograficzny

Testament allograficzny

Polega on na złożeniu ustnego oświadczenia ostatniej woli wobec dwóch świadków oraz przewodniczącego lub sekretarza gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego.

Tak złożone oświadczenie spadkodawcy zostaje spisane w protokole. W protokole należy podać datę jego sporządzenia.

Świadkiem testamentu allograficznego nie może być:

1. kto nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych,
2. niewidomy, głuchy lub niemy,
3. kto nie może czytać i pisać,
4. kto nie włada językiem, w którym spadkodawca sporządza testament,
5. skazany prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania.

Dziękuję za uwagę

